

Aleksandra Filipović, Kastav (Hrvatska)

Sutra je novi dan

Parkiram automobil na divlje, uz rub ceste. Ovdje nema regularnih parkirnih mjesta, vrijedi tek zakon džungle: snađi se. Uzimam torbu punu knjiga i prtim prema oronuloj zgradi koja nije vidjela obnove još od svoje izgradnje u zlatnim godinama socijalističke ere. I ja sam solidno oronuo – pognuta olupina s kolekcijom džempera na rupe od moljaca i skromnim busenom prosijede kose koja mi jedva pokriva tjeme. Zgrada i ja dobro si pristajemo.

Izdaleka me dočekuje paklena graja; probijam se kroz nju kao rashodovani MIG kroz zvučni zid. Znoj mi već natapa košulju, a srce ubrzano lupa. *To su samo četiri sata*, podsjećam se. Odradio sam takvih na tisuće, mogu i ova četiri danas. Zrno po zrno, pogača; dan po dan, penzija.

Zvoni za početak sata. Dio me beštija dočekuje na hodniku, iako znaju da ne smiju. „Ooo, profesore! Kako ste?“ Sjate se oko mene i tapšu me po leđima, poprilično grubo, a jedan posebno drzak klippan lupka me tobože prijateljski po glavi. Visok je i krakat pa mi lako raskuštra vlasi.

„Dosta, dosta bi bilo, dečki! Idemo unutra“, vičem, trseći ih se nadglasati. Cijela se banda radosno smije na moje prosvjede, ni najmanje impresionirana.

Utrčavaju u učionicu naguravajući se, proklizuju parketom kao profesionalni vozači boba i namjerno ruše jedan drugoga. Ženski dio razreda hihotavo odobrava ovu predstavu, a ja sam sretan da sam uspio ući i zatvoriti vrata za sobom. Znam da kolege iz susjednih učionica čuju sav ovaj cirkus i zamjeraju mi moju nemoć.

„Dobar dan!“ obraćam se svima, ali primim odzdrav samo dvoje najboljih, uzornih đaka. Komedijaši na podu i ostatak družine u stražnjem dijelu učionice potpuno me ignoriraju. Jura, Petar i Danijel okrenuli su mi leđa i prave se da me ne čuju. Dok pomažem klipanima sprijeda da ustanu, pozivam one straga imenom, upućujem ih na mjesta. I dalje me ignoriraju pa podižem glas još i više dok mi se konačno ne smiluju. Osjećam kako mi se napinju vratne žile, kako me grlo počinje peckati, na granici sam kašlja. Mrzim galamiti, ali nemam drugog izbora. Do kraja prvog sata još je punih četrdeset minuta.

Brzo odlažem stvari na stol, jedan od očuvanijih, ali svejedno oštećenih primjeraka, iverice izdubljene inicijalima generacija i generacija klipana. Ploča je kao i obično puna matematičkih hijeroglifa kolege koji nastupa prije mene pa šaljem pouzdanog đaka da namoči spužvu i prebriše je. Za to vrijeme nagovaram razred da mi pripremi zadaće na pregled.

Dežurni neradnici uvjeravaju me da nije bilo zadaće, ali ne dam se smesti. Obiđem sve klupe, zabilježim tko je bez pribora, tko ga skriva u torbi, tko je napravio zadatke, a tko nije. Na to natezanje izgubim sljedećih deset minuta.

Počinjem konačno s nastavom, dajem upute, pišem primjere rečenica na svježe prebrisanoj ploči. „Dječak provodi dane na potoku u igri“, čitam naglas.

„Fuj“, ubacuje se spremno Jura. „Na potoku! Šta nema Playstation k'o svi normalni dečki?“

Svi se spremno cere, a Jura, ne bi li naglasio poantu, stropošta se sa stolice na pod. „Slučajno!“ više i prije nego što dočeka tlo, znajući unaprijed što ću mu reći.

Kolutam očima. Ovo mu je standardni dio repertoara otkad sam prisiljen trpjeti njegovo ponašanje dvaput tjedno. *Ostani miran*, kažem sam sebi. „Jednom crtom trebate podvući glagole, dvjema imenice. Ponovimo najprije vrste riječi, ispit nam je za dva tjedna, ako još niste upamtili, bolje sada sluš–“

„Profesore, a kad ćemo učiti o muškim i ženskim spolnim organima?“ prekida me Petar.

„To se uči na satu Biologije, Petre“, uzdišem. „Dakle, podsjećam vas da je ispit 6.11., za dva tjedna, i bolje vam je ne čekati zadnji tren za učenje. Najlakše je samo paziti na nastavi, onda i nemate što učiti poslije, samo me pitajte ako nešto nije jasno i prolistajte sve što smo zapisali u bilj–“

„A imate li Vi djevojku, profesore?“ pita me Danijel. Glas mu je sposoban u punoj učionici postići decibele kojih se ne bi posramio ni Pavarotti. Nikad nije bolestan i uvijek je spreman na šegu.

„Kako se zove njen spolni organ?“ spremno se nadovezuje Petar. Svi se opet kese.

„Nebitno!“ vičem. „Fokusirajte se na gradivo. Dobit ćete ocjenu iz ovoga za dva tjedna. Dakle, tko će mi ponoviti što su imenice, a što glagoli?“

„Ma ionako znamo kako se zove“, govori Petar Danijelu i svima ostalima. „Pička.“

Pravim se da nisam čuo malog gada.

„Pička“, ponavlja on. „Pička.“ Gleda me ispod oka, na licu mu vidim iščekivanje. Najviše voli kad me uzruja.

Razmišljam da li da ga citiram u e-dnevniku, u rubriku sata razredne zajednice. Nisam mu razrednik i ne smijem ocjenjivati ničije, pa tako ni njegovo ponašanje, ali mogu ga barem evidentirati na mjestu gdje će to moći pročitati razrednica i roditelji. Od roditelja nikakve koristi, znam, nikad ne reagiraju, osim kad me trebaju optužiti za nešto što ne drži vodu,

recimo za najavljeni test iz kojeg je njihovo zlato dobilo dvojku – mojom uviđavnošću nategnutu.

Razrednica će im se naljutiti na mene ako napišem ovakvo što. Ne voli da se njezin razred ističe po lošem vladanju jer se to onda loše reflektira i na nju. U svim njezinim izvještajima stoji obavezan zaključak: „Ovo je jako težak, jako zahtjevan razred, ali JA s njima izlazim na kraj.“ Zamišljam iduću sjednicu razrednog vijeća na kojoj će mi opet nešto spustiti.

Prošle me godine ravnatelj pitao jesam li se držao procedure i obavijestio roditelje o problemu. Rekao sam mu da jesam, a on me oprao jer sam im poslao službeni poziv s pečatom škole, umjesto sms poruke. Tvrdio je da je to loša ideja jer obavijest poštom ljudi ne moraju preuzeti. „Kako ćeš dokazati da su primili poziv?“ pitao me, kao da ima amneziju da je do prethodne godine tražio baš taj, službeni poziv.

Davnih dana na početku karijere još sam vjerovao da školska pedagoginja služi kako bi pomagala nastavnicima poput mene. Mislio sam kako nam je bliska suradnja u opisu posla i kako ćemo dogovorno izdvajati problematične učenike, kukolj iz zdravog tkiva razreda, za nešto što se zove „stručni tretman“. Ali nikad nisam doživio takvu pomoć, samo ribanje što joj „pokušavam uvaliti svoj posao“. Obratio sam joj se nekoliko puta kad mi je voda došla do grla, no otpilila me. S vremenom mi je već s kraja hodnika, čim bi uhvatila moj tražeći pogled, dovikivala kako je prepuna posla.

Prije nego što sam posve odustao od nje, jednom me ipak primila u kancelariju. Kratko me saslušala i otpravila s floskulama. Djeca su „subjekti nastave“, zbog njih mi nastavnici postojimo, a ne obratno. Ja sam odrasla osoba i odgovaram za njih. Ako se ne ponašaju kako bih želio, to je do mene. Nešto u mom podučavanju njima ne odgovara, ponašaju se kako se ponašaju jer „imaju otpor prema onome što im je teško“, jer su jako „specifični“, jer „ne mogu savladati gradivo i imaju za to nalaze“, jer im je obiteljska situacija čupava, jer im „sustav ne odgovara kao osobama“, jer nisam s njima „uspješno uspostavio kontakt“, jer djeca imaju „objektivne, realne probleme“...

„Ili jesi u ovom poslu“, rekla mi je, „ili nisi.“

Šutim i piljim kroz prozor, a smijeh u razredu jenjava. Klinci šušaju i gurkaju se laktovima; očito misle da nisam sasvim svoj. Nije me briga. Po glavi mi se motaju kredit za samačku garsonijeru, otplaćen tek dopola, alimentacija za sina, kao i mjesečna svota nužna za mamin smještaj u staračkom domu.

Ne zapišem zato ništa u e-dnevnik. Izdržim do kraja sata, do kraja dana. Skoro trčećim korakom vratim se do auta. Jurim kući kao da spašavam život, pritom pokušavam opustiti

ramena, omekšati pritisak u prsima, otkloniti glavobolju koja tek što nije navalila. Putem svratim do trgovine, kupim si gotovi, topli obrok s puno tijesta i sira, uz to nešto kremasto i čokoladno da lakše isperem gorčinu iz grla. Doma se natrpam preko granice gladi, sve dok ne osjetim tupost. *Sutra je novi dan*, pomislim, i počnem se nekontrolirano smijati.